

ΟΝΟΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
Οικολογικά Προγράμματα
(Eco schemes)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΙΙ:

**Συμβουλές για προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή
διαβίωση των ζώων «Οικολογικά προγράμματα (ecoschemes)»**

Υπεύθυνος συγκέντρωσης και επιμέλειας υλικού:

Δρ. Αθανάσιος Ράγκος

Εντεταλμένος Ερευνητής

Ινστιτούτο Αγροτικής Οικονομίας και Κοινωνιολογίας, ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

Έτος 2023

Περιεχόμενα

A. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	6
B. ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	6
Γ. ΈΝΝΟΙΕΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ	6
Δ. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	7
E. ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 1.	8
Τα Οικολογικά Προγράμματα - Ιστορικό	8
1.1. Βασικές πληροφορίες	8
ΣΤ. ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 2.	13
Κανονιστικό πλαίσιο για τα Οικολογικά Προγράμματα στην ΚΑΠ 2023-2027	13
Z. ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 3.....	15
Περιγραφή των Οικολογικών Προγραμμάτων στο ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027	15
3.1. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.1 Χρήση ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών.....	17
3.1.1. Δράση 31.1-A «Καλλιέργεια χειμερινών σιτηρών και ψυχανθών μικρού βιολογικού κύκλου»	17
3.1.2. Δράση 31.1-B «Καλλιέργεια προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες ειδών και ποικιλιών»	18
3.1.3. Δράση 31.1-Γ «Καλλιέργεια καινοτόμων ανθεκτικών καλλιεργειών» ..	18
3.2. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.2 Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης.....	18
3.2.1. Δράση 31.2-A Περιοχές οικολογικής εστίασης	19
3.2.2. Δράση 31.2-B «Περιοχές οικολογικής εστίασης με φυτά ξενιστές»	19
3.3. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.3 Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας.....	20
3.3.1. Δράση 31.3-A Σπορά του υπορόφου για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) στις μόνιμες καλλιέργειες και δημιουργία ζωνών βιοποικιλότητας στα περιθώρια.....	22
3.3.2. Δράση 31.3-B Σπορά του υπορόφου για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) στις μόνιμες καλλιέργειες και δημιουργία ζωνών βιοποικιλότητας στα περιθώρια με φυτά ξενιστές.....	23
3.3.3. Δράση 31.3-Γ Σπορά του αγροτεμαχίου στις αρόσιμες εκτάσεις για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή).....	23
3.3.4. Δράση 31.3-Δ Σπορά του αγροτεμαχίου στις αρόσιμες εκτάσεις για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) και με φυτά ξενιστές	23

3.4. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.4 Επέκταση κυκλικής οικονομίας στη γεωργία	24
3.4.1. Δράση 31.4 Συγκέντρωση και θρυμματισμός των υπολειμμάτων καλλιεργειών και των κλαδεμάτων και εφαρμογή του κομπόστ (ιδιοπαραγόμενο ή μη)	24
3.5. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.5 Βελτίωση αγροδασικών οικοσυστημάτων, πλούσιων σε στοιχεία του τοπίου.....	25
3.5.1. Δράση: 31.5-A Γεωργοδασικά οικοσυστήματα	25
3.5.2. Δράση: 31.5-B Δασολιβαδικά οικοσυστήματα	26
3.6. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την εφαρμογή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων	28
3.6.1. Δράση 31.6-A: Χρήση της ψηφιακής εφαρμογής και σύνταξη ΣΠΔ....	28
Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών	28
3.6.2. Δράση 31.6-B Συνέχιση εφαρμογής της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των λεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)	29
3.6.3. Δράση 31.6-Γ Εξαπόλυση ωφέλιμων μακρο-οργανισμών.....	29
3.6.4. Δράση 31.6-Δ Χρήση εντομοπαθογόνων νηματωδών	30
3.6.5. Δράση 31.6-E Μηχανική ζιζανιοκτονία και κάλυψη με φυτικά υλικά εδαφοκάλυψης (mulch)	30
3.6.6. Δράση 31.6-ΣΤ Πολλαπλά καλοκαιρινά κλαδέματα για οπωρώνες χωρίς όψιμη φρέσκια βλάστηση	31
3.6.7. Δράση 31.6-Z Χρήση ψεκαστικών ακροφυσίων μειωμένης διασποράς	31
3.6.8. Δράση 31.6-Η Διαχείριση των υπολειμμάτων ψεκαστικών υγρών	32
Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών	32
3.6.9. Δράση 31.6-Θ Χρήση γεωργίας ακριβείας κατά τη διάρκεια των ψεκασμών	32
3.6.10. Δράση 31.6-I Χρήση λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης	33
3.6.11. Δράση 31.6-ΙΑ Χρήση λιπασμάτων με παρεμποδιστές	33
3.6.12. Δράση 31.6-ΙΒ Χρήση προϊόντων ή λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες	33
3.6.13. Δράση 31.6-ΙΓ Εφαρμογή των εθελοντικών οδηγιών ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας	34
3.7. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.7 Περιβαλλοντική διαχείριση κτηνοτροφικών συστημάτων.....	34
3.7.1. Δράση 31.7-B Μετακίνηση από υποβαθμισμένους βοσκοτόπους.....	35

3.7.2. Δράση 31.7-Δ Κατάρτιση και εφαρμογή βελτιωμένου σιτηρεσίου σε μέσης - καλής κατάστασης βοσκοτόπους.....	35
3.8. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.8 Διατήρηση και προστασία καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες.....	36
3.9. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.9 Διατήρηση μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.....	37
3.10. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.10 Προστασία τοπίων και γεωργικών συστημάτων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας.....	38
Η. Σύνοψη.....	39
Θ. Βιβλιογραφία.....	39

A. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιάσει τα νέα Οικολογικά Προγράμματα (ecoschemes), που εισήχθησαν στο πλαίσιο του νέου Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027 ως πρόβλεψη της νέας ΚΑΠ. Το υλικό που παρουσιάζεται στοχεύει να εξοικειώσει τους εκπαιδευόμενους με την έννοια και το ιστορικό των Οικολογικών Προγραμμάτων και να παρουσιάσει τα κύρια χαρακτηριστικά και τους όρους εφαρμογής τους στην Ελλάδα. Ως νέα έννοια και πρόγραμμα, είναι σημαντικό για τους υποψήφιους Γεωργικούς Συμβούλους να γνωρίζουν τη λογική και τις προϋποθέσεις εφαρμογής των Οικολογικών Προγραμμάτων, ώστε να έχουν την ικανότητα να κατευθύνουν και να συμβουλευσουν τους γεωργούς τόσο σχετικά με την επιλογή του/των κατάλληλου/ων Οικολογικού/ών Προγράμματος/ων για την εκμετάλλευσή τους όσο και για την εφαρμογή του/τους.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στην κα. Παναγιώτα Παπαλουκοπούλου, υπάλληλο της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Άμεσων Ενισχύσεων και Τομεακών Παρεμβάσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

B. ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Όταν ολοκληρωθεί η παρουσίαση της ενότητας οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση:

- Να γνωρίζουν τι είναι τα Οικολογικά Προγράμματα και τον σκοπό τους
- Να γνωρίζουν ποια είναι τα Οικολογικά Προγράμματα που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027
- Να γνωρίζουν τις δράσεις που περιλαμβάνουν τα Οικολογικά Προγράμματα του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, τους δικαιούχους και τις απαιτήσεις εφαρμογής τους καθώς και το σχετικό θεσμικό πλαίσιο ώστε να μπορούν να ανατρέξουν σε αυτό για την παροχή συμβουλών

Γ. ΕΝΝΟΙΕΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

- Οικολογικά Προγράμματα
- Γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα, τους φυσικούς πόρους και τη βιοποικιλότητα

Δ. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το παρόν εγχειρίδιο βασίζεται σε βιβλιογραφικό υλικό και, κυρίως, σε κανονιστικά κείμενα που αφορούν στην εφαρμογή των Οικολογικών Προγραμμάτων.

Στην υποενότητα 1 παρέχονται βασικές πληροφορίες για την έννοια και το περιεχόμενο των Οικολογικών Προγραμμάτων αλλά και για τους στόχους τους.

Η υποενότητα 2 παραθέτει το κανονιστικό πλαίσιο για τα Οικολογικά Προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων τόσο των κανονιστικών πράξεων της ΕΕ όσο και των εφαρμοστικών κειμένων στην Ελλάδα.

Στην υποενότητα 3 περιγράφονται τα δέκα (10) Οικολογικά Προγράμματα που προβλέπονται στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.

E. ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 1.

Τα Οικολογικά Προγράμματα - Ιστορικό

1.1. Βασικές πληροφορίες

Με τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) να έχει πιο «πράσινο» πρόσημο, η εφαρμογή της εστιάζει στην υιοθέτηση νέων και περισσότερων φιλοπεριβαλλοντικών καλλιεργητικών δεσμεύσεων και γεωργικών πρακτικών. Τα Οικολογικά Προγράμματα (ecoschemes) είναι νέα, καινοτόμα προγράμματα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) που στηρίζουν τους γεωργούς και συμβάλλουν στον στόχο της προστασίας του περιβάλλοντος. Ως είδος ενίσχυσης τα Οικολογικά Προγράμματα εφαρμόζονται για πρώτη φορά, ως αποσυνδεδεμένες άμεσες ενισχύσεις, σε αντικατάσταση της πρακτικής του «πρασινίσματος» της προηγούμενης ΚΑΠ και οι γεωργοί καλούνται εθελοντικά να λάβουν μέρος σε αυτά. Εισήχθησαν με τον Καν. (ΕΕ) 2021/2115 (άρθρο 31) ενώ η σημασία που τους αποδίδει πλέον η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) διαφαίνεται από το γεγονός ότι τουλάχιστον το 25% των κονδυλίων της νέας ΚΑΠ δεσμεύεται για κάθε ημερολογιακό έτος από το 2023 έως το 2027 για Οικολογικά Προγράμματα (άρθρο 97 Καν. (ΕΕ) 2021/2115).

Η εισαγωγή των Οικολογικών Προγραμμάτων προέκυψε ως αναγκαιότητα στο ευρύτερο πλαίσιο της ακόμα μεγαλύτερης δέσμευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) προς την επίτευξη στόχων περιβαλλοντικής προστασίας. Σύμφωνα με το προοίμιο του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 *«Η ΚΑΠ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη ενισχύουν τις περιβαλλοντικές επιδόσεις τους λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ανάγκες και την πραγματική κατάσταση των γεωργών»*. Έτσι κάθε Οικολογικό Πρόγραμμα καλύπτει τουλάχιστον δύο τομείς που αφορούν σε δράσεις για το κλίμα, το περιβάλλον, την καλή διαβίωση των ζώων και την καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής.

Η ΚΑΠ της περιόδου 2023-2027 αντανakλά πλήρως τους ευρύτερους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους που έθεσε η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) (ΕΠΣ). Η ΕΠΣ είναι μια δέσμη πρωτοβουλιών πολιτικής, η οποία έχει ως στόχο να θέσει την ΕΕ σε τροχιά προς την πράσινη μετάβαση, με απώτερο στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας

έως το 2050. Στον τομέα της γεωργίας, η ΕΠΣ, όπως μάλιστα εξειδικεύεται στη στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο» και στη «Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα» θέτει φιλόδοξους στόχους, όπως η μείωση της χρήσης και του κινδύνου των φυτοφαρμάκων κατά 50% ως το 2030, η μείωση της απώλειας θρεπτικών ουσιών τουλάχιστον κατά 50%, η μείωση της χρήσης λιπασμάτων τουλάχιστον κατά 20%, η αύξηση των εκτάσεων της βιολογικής γεωργίας στο 25% της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης, η μείωση κατά 50% της χρήσης αντιμικροβιακών φαρμάκων, η ευζωία των ζώων, η μείωση της σπατάλης των τροφίμων. Οι βασικοί αυτοί στόχοι, που προσβλέπουν να καταστήσουν τον γεωργικό τομέα της ΕΕ ακόμα πιο πράσινο, αποτελούν ταυτόχρονα πρόκληση και σημαντική ευκαιρία για τους Έλληνες γεωργούς.

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων συνδέεται άμεσα και με την υιοθέτηση των Οικολογικών Προγραμμάτων τα οποία παρέχουν κίνητρα και ενισχύσεις στους γεωργούς, ώστε να εφαρμόσουν γεωργικές πρακτικές ευεργετικές για το περιβάλλον, το κλίμα και την καλή διαβίωση των ζώων. Έτσι, οι παρεμβάσεις των Οικολογικών Προγραμμάτων συμβάλουν σε δύο τουλάχιστον από τους ειδικούς στόχους της ΚΑΠ και ειδικότερα:

α) Στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν, μεταξύ άλλων μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της ενίσχυσης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα καθώς και προώθηση της βιώσιμης ενέργειας [άρθρο 6 παρ. δ) Καν. (ΕΕ) 2021/2115), ειδικός στόχος SO4 του ΣΣ ΚΑΠ].

β) Στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και στην αποτελεσματική διαχείριση των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της εξάρτησης από χημικές ουσίες [άρθρο 6 παρ. ε) Καν. (ΕΕ) 2021/2115), ειδικός στόχος SO5 του ΣΣ ΚΑΠ].

γ) Στην ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και διατήρηση των οικοτόπων και των τοπίων [άρθρο 6 παρ. στ) Καν. (ΕΕ) 2021/2115), ειδικός στόχος SO6 του ΣΣ ΚΑΠ].

Ενισχύοντας τους γεωργούς ώστε να συμμετάσχουν σε αυτά η Ευρωπαϊκή Ένωση ανταμείβει την προστασία και ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων, διασφαλίζοντας το κοινό καλό όλων των Ευρωπαίων πολιτών. Εισάγεται, έτσι, μια πιο ισχυρή διάσταση στην ΚΑΠ, η οποία συνδέει άμεσα τον γεωργικό τομέα της ΕΕ με τη συμβολή στην παραγωγή δημόσιων αγαθών. Οι γεωργοί, εφόσον

θελήσουν να μετάσχουν εθελοντικά σε κάποιο Οικολογικό Πρόγραμμα, λαμβάνουν την ανάλογη ενίσχυση που χορηγείται είτε ως κίνητρο και αμοιβή για την παροχή δημόσιων αγαθών με γεωργικές πρακτικές ευεργετικές για το περιβάλλον και το κλίμα (ενισχύσεις πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης), είτε ως αποζημίωση για την εισαγωγή των εν λόγω πρακτικών. Και στις δύο περιπτώσεις, στόχος θα πρέπει να είναι η ενίσχυση των περιβαλλοντικών και κλιματικών επιδόσεων της ΚΑΠ. Η αντιστάθμιση βασίζεται στο πρόσθετο κόστος που προκύπτει, την απώλεια εισοδήματος και το κόστος συναλλαγής που απορρέουν από τις αναληφθείσες γεωργικές πρακτικές. Το ύψος της ενίσχυσης αντανακλά και είναι αντίστοιχο του επιπέδου φιλοδοξίας των (αριθμητικών) στόχων κάθε Οικολογικού Προγράμματος.

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιδόσεων των Οικολογικών Προγραμμάτων πραγματοποιείται με βάση δείκτες, οι οποίοι είτε είναι κοινοί για όλα τα κράτη-μέλη (δείκτες Πλαισίου Παρακολούθησης και Αξιολόγησης, εκροών και αποτελεσμάτων) είτε αφορούν σε επιπλέον δεδομένα τα οποία συλλέγονται από την Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης.

Οι γεωργοί έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν κάθε χρόνο σε ποιο/-α Οικολογικά Προγράμματα συμμετέχουν, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εκμετάλλευσής τους. Έτσι, τα Οικολογικά Προγράμματα εφαρμόζονται κάθε χρόνο σε επιλέξιμες εκτάσεις, οι οποίες δηλώνονται στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ) και καλύπτουν δεσμεύσεις που είναι διαφορετικές από τις δεσμεύσεις για τις οποίες χορηγούνται ενισχύσεις δυνάμει των παρεμβάσεων του άρθρου 70 «Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης» του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ).

Δικαιούχοι των οικολογικών προγραμμάτων είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, για τα οποία συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Έχουν την ιδιότητα του ενεργού γεωργού, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068/2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,

β) Υποβάλλουν Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ) στην οποία δηλώνονται εκτάσεις:

- αρόσιμες, εφόσον επιθυμούν να ενισχυθούν στο πλαίσιο των παρεμβάσεων 31.1, 31.2, 3.1.3, 31.4, 31.7, 31.8, 31.9 και 31.10 (κατά περίπτωση),

- που έχουν τα χαρακτηριστικά των γεωργοδασικών και των δασολιβαδικών οικοσυστημάτων, εφόσον επιθυμούν να ενισχυθούν στο πλαίσιο των παρεμβάσεων 31.5-A και 31.5-B αντίστοιχα,
- αρόσιμες ή/και με μόνιμες καλλιέργειες, εφόσον επιθυμούν να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρέμβασης 31.6,

με τους όρους και περιορισμούς που τίθενται ανά περίπτωση, συμπεριλαμβανομένων των επιλέξιμων καλλιεργειών/ομάδων ανά δράση Οικολογικού Προγράμματος.

Γενική δέσμευση: Να τηρούν περιβαλλοντικό φάκελο σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους που αφορά η αίτηση με το σύνολο των εγγράφων που χορηγούνται από τις δημόσιες αρχές (άδεια διακίνησης ζώων, αντίγραφο μητρώου εκμετάλλευσης κ.α), παραστατικών που έχουν εκδοθεί τόσο για την αγορά των εισροών, όσο και για την παροχή υπηρεσιών (χρήση εξοπλισμού, εργαστηριακές αναλύσεις, υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου κ.α) καθώς και λοιπά δικαιολογητικά για την επαλήθευση της τήρησης των δεσμεύσεων, κατά περίπτωση.

Υπογραμμίζεται ότι τα Οικολογικά Προγράμματα δεν αφορούν στις ελάχιστες απαιτήσεις που τίθενται με την εφαρμογή της αιρεσιμότητας (conditionality), καθώς η τήρηση αυτών είναι απαραίτητη και υποχρεωτική ώστε ο γεωργός να είναι δικαιούχος άμεσων ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των Οικολογικών Προγραμμάτων και των ετήσιων ενισχύσεων για περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις, για φυσικούς ή άλλους ειδικούς περιορισμούς και για περιορισμούς που τίθενται λόγω υποχρεωτικών απαιτήσεων του Πυλώνα 2. Έτσι, στις εκτάσεις οι οποίες δηλώνονται στο πλαίσιο ενίσχυσης από Οικολογικά Προγράμματα θα πρέπει πρωτίστως να τηρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις της αιρεσιμότητας, δηλαδή των προτύπων Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΓΠΚ/GAEC) και Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης (ΚΑΔ/SMR). Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι η νέα ΚΑΠ (Καν. (ΕΕ) 2021/2115) ενθαρρύνει και την ενίσχυση πρακτικών που ξεπερνούν τα όρια των γεωργικών δραστηριοτήτων (π.χ. ενισχυμένη διαχείριση μόνιμων βοσκοτόπων και χαρακτηριστικών του τοπίου). Ο Καν. (ΕΕ) 2021/2115 προβλέπει, επίσης, τη δυνατότητα σχεδιασμού και εφαρμογής «ενισχυμένων» Οικολογικών Προγραμμάτων ή άλλων που αποτελούν «καθεστώτα εισόδου» ως προϋπόθεση για τους γεωργούς για την

ανάληψη πιο φιλόδοξων δεσμεύσεων για το περιβάλλον, το κλίμα και την καλή διαβίωση των ζώων στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης.

Η εφαρμογή των Οικολογικών Προγραμμάτων αναδεικνύει τη νέα φιλοσοφία της ΚΑΠ, βάσει της οποίας οι διάφοροι «πράσινοι» στόχοι δεν αντιμετωπίζονται χωριστά, αλλά με τρόπο ενιαίο και συνθετικό, αναγνωρίζοντας την πιθανή επίδραση κάθε μέτρου και εργαλείου στην επίτευξή τους. Τονίζεται ότι η διευκόλυνση της συμπληρωματικότητας μεταξύ δράσεων αποτελεί επιδίωξη της νέας ΚΑΠ, τόσο για την επίτευξη των στόχων όσο και για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. Συνεπώς, ως νέο χρηματοδοτικό εργαλείο της ΚΑΠ, τα Οικολογικά Προγράμματα παρουσιάζουν σημαντικές συσχετίσεις με άλλα εργαλεία της Πράσινης Αρχιτεκτονικής της ΚΑΠ (Lampkin et al., 2020)

- *Αιρεσιμότητα (conditionality)*. Όπως προαναφέρθηκε, βασικό χαρακτηριστικό των Οικολογικών Προγραμμάτων είναι πως θα πρέπει να ορίζουν πρακτικές πέραν των ελαχίστων που προσδιορίζονται στους Κανονισμούς της ΕΕ και περιγράφονται με τον όρο αιρεσιμότητα. Έτσι, τα Οικολογικά Προγράμματα αφορούν σε πρακτικές που θέτουν νέους, πιο φιλόδοξους πράσινους στόχους και έχουν εθελοντικό χαρακτήρα. Σημειώνεται ότι ορισμένα κράτη-μέλη διαθέτουν εθνικές προδιαγραφές πέραν των ελαχίστων της Αιρεσιμότητας. Σε αυτή την περίπτωση, οι προδιαγραφές αυτές θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν σε κάποιο Οικολογικό Πρόγραμμα, όμως αυτό θα ήταν αποδεκτό μόνο εάν η τήρηση των προδιαγραφών αυτών δεν είναι υποχρεωτική στο πλαίσιο άλλου κανονιστικού πλαισίου.

- *Δεσμεύσεις του 2ου Πυλώνα (Agri-environment-climate commitments)*. Οι δεσμεύσεις αυτές απευθύνονται σε γεωργούς και διαχειριστές της γης, είναι επίσης εθελοντικές και χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους με όρους που διαφοροποιούνται από αυτούς των Οικολογικών Προγραμμάτων

- *Υπηρεσίες Γεωργικής Συμβουλευτικής (Farm Advisory Services)*, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για την υποστήριξη όλων των παραγωγών σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων προς την επίτευξη όχι μόνο των περιβαλλοντικών αλλά και των κοινωνικών και οικονομικών στόχων της ΚΑΠ

- *Εμπλοκή και ενεργή συμμετοχή των δρώντων (stakeholders)*. Ενώ η συμμετοχή όλων των δρώντων αποτελεί ουσιαστικής σημασίας προαπαιτούμενο των Στρατηγικών Σχεδίων της ΚΑΠ (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027, είναι ακόμα υψηλότερης προτεραιότητας για τον σχεδιασμό, ανάπτυξη και εφαρμογή των Οικολογικών

Προγραμμάτων. Η αποτελεσματική δέσμευση των δρώντων μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση του καλού σχεδιασμού και της μικρής κλίμακας δοκιμής των Οικολογικών Προγραμμάτων καθώς και στην διασφάλιση μεγαλύτερης αποδοχής προς την επίτευξη των στόχων υιοθέτησης των Οικολογικών Προγραμμάτων. Η συμμετοχή των δρώντων μπορεί να αναδείξει διαφορετικές προοπτικές και εμπειρίες που μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία Οικολογικών Προγραμμάτων με συμμετοχικό τρόπο που να διασφαλίζει την αποδοχή και να υποστηρίζει τη συνεχή βελτίωσή τους κατά τη διάρκεια εφαρμογής του μέτρου. Κύριοι δρώντες σε αυτή την διαδικασία θα μπορούσαν να είναι εκπρόσωποι Υπουργείων και συλλογικών φορέων των γεωργών και κτηνοτρόφων, δημόσιοι και Περιφερειακοί φορείς στον ευρύτερο τομέα της γεωργίας και του περιβάλλοντος, Πανεπιστήμια και ερευνητικά Κέντρα, επιχειρήσεις και αγροτικές βιομηχανίες.

- *Λοιπές παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης.* Εδώ ενδεικτικά αναφέρονται παρεμβάσεις στήριξης μη παραγωγικών επενδύσεων, η ανάπτυξη του Δικτύου Natura 2000 και οι Επιχειρησιακές Ομάδες υπό την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας.

ΣΤ. ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 2.

Κανονιστικό πλαίσιο για τα Οικολογικά Προγράμματα στην ΚΑΠ 2023-2027

Το Στρατηγικό Σχέδιο για την ΚΑΠ 2023-2027 της χώρας μας καθώς και το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την εφαρμογή τους βρίσκεται αναρτημένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://agrotikianaptixi.gr/el/content/paremvaseis-ss-kap-2023-2027-0>

α/α	ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΤΙΤΛΟΣ
1	ΥΑ 1606 / 09.06.2023 (Β' 3778/09.06.2023)	Ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων (ecoschemes) του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) καθώς και ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων και των δράσεων του Υπομέτρου 10.1 «Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις» και Μέτρου 11 «Βιολογική Γεωργία» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022.

1A	YA 3059 / 04.08.2023 (B' 5022/09.08.2023)	1η τροποποίηση της υπ' αρ. 1606/9-6-2023 (B' 3778) υπουργικής απόφασης περί ασυμβατοτήτων μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων (ecoschemes) του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ-ΚΑΠ) καθώς και περί ασυμβατοτήτων μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων και των δράσεων του Υπομέτρου 10.1 «Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις» και του Μέτρου 11 «Βιολογική Γεωργία» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022.
1B	YA 581/14.2.2024 (B' 3778)	3 η τροποποίηση της υπ' αρ. 1606/9-6-2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων (ecoschemes) του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) καθώς και ασυμβατότητες μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων και των δράσεων του Υπομέτρου 10.1 “Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις” και Μέτρου 11 “Βιολογική Γεωργία” του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022» (B' 3778)
2	YA 1545/179036 / 09.06.2023 (B' 3776/09.06.2023)	Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής της παρέμβασης Π1-31.9 «Διατήρηση μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας», του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, εφεξής οικολογικά σχήματα (ecoschemes), του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023- 2027.
2A	YA 2063/247973 / 04.08.23 (B' 5023/09.08.23)	Τροποποίηση της υπ' αρ. 1545/179036/9.6.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (B' 3776) «Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής της παρέμβασης Π1-31.9 “Διατήρηση μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας”, του άρθρου 31 “Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων” του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, εφεξής οικολογικά σχήματα (ecoschemes), του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023 - 2027».
2B	YA 3771/17.10.2023 (B' 6140)	2 ^η τροποποίηση της υπ' αρ. 1545/179036/9.6.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (B' 3776) Ασυμβατότητες σε επίπεδο αγροτεμαχίου/ζωϊκού κεφαλαίου μεταξύ οικολογικών προγραμμάτων του ΣΣ ΚΑΠ 2023 - 2027 και γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων ΠΑΑ 2014-2022
3	YA 432/182881 / 13.06.2023 (B' 3860/14.06.2023)	Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής της παρέμβασης Π1-31.7 «Περιβαλλοντική διαχείριση κτηνοτροφικών συστημάτων», του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του καν. 2021/2115, εφεξής οικολογικών προγραμμάτων του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027.
4	YA 2207/ 16.06.2023 (B' 3941/17.06.2023)	Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, οικολογικά προγράμματα (ecoschemes)

		Π1-31.1, Π1-31.2, Π1-31.5 και Π1-31.6 του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027.
4A	ΥΑ 3058 / 04.08.23 (Β' 5022/09.08.2023)	1η τροποποίηση της υπ' αρ. 2207/16-6-2023 (Β' 3941) υπουργικής απόφασης περί καθορισμού θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, οικολογικά προγράμματα (ecoschemes) Π1-31.1, Π1-31.2, Π1-31.5 και Π1-31.6 του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027.
4B	ΥΑ 4403/11.12.23 (Β' 6970/11.12.23)	2 ^η τροποποίηση της υπ' αρ. 2207/16-6-2023 (Β' 3941) υπουργικής απόφασης «Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, οικολογικά προγράμματα (ecoschemes) Π1-31.1, Π1-31.2, Π1-31.5 και Π1-31.6 του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027.
5	ΥΑ 1384/190515/19.06.2023 (Β' 3946/19.06.2023)	Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 Π1-31.3, Π1-31.4, Π1-31.8 και Π1-31.10 καλούμενων «οικολογικά προγράμματα» (eco-schemes), του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027.

Επιπλέον πληροφορίες και υλικό είναι διαθέσιμα στους ακόλουθους ιστότοπους

- <https://www.minagric.gr/2013-04-05-10-13-09/ministry-example/diavoylefsi-i-kap-meta-to-2020-list/12311-kap2023-2027-130122> (ΥπΑΑΤ)
- <http://agrotikianaptixi.gr/el/content/airesimotita>
- <http://agrotikianaptixi.gr/el/content/oikologika-programmata-31>
- <http://agrotikianaptixi.gr/el/content/ameses-enishyseis-0> (ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ)
- www.opekepe.gr (Ανακοινώσεις ΟΠΕΚΕΠΕ)

Z. ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 3.

Περιγραφή των Οικολογικών Προγραμμάτων στο ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

Τα Οικολογικά Προγράμματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του σχεδιασμού και της υλοποίησης της Πράσινης Αρχιτεκτονικής των ΣΣ ΚΑΠ, την οποία οι διαχειριστικές αρχές πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή προκειμένου να συμβάλουν σε έναν ή περισσότερους από τους ειδικούς περιβαλλοντικούς και κλιματικούς

στόχους της ΚΑΠ. Προκειμένου να σχεδιάσουν Οικολογικά Προγράμματα, οι διαχειριστικές αρχές σε ολόκληρη την ΕΕ έχουν καταρτίσει «κατάλογο γεωργικών πρακτικών επωφελών για την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον» με βάση τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που έχουν προσδιορίσει σε εθνικό ή/και περιφερειακό επίπεδο. Το σύστημα αυτό σχεδιάστηκε ώστε να παρέχει στις διαχειριστικές αρχές μεγαλύτερη αυτονομία για τον καθορισμό του πραγματικού περιεχομένου των περιβαλλοντικών και κλιματικών δράσεων που υποστηρίζονται από τον Πυλώνα 1. Κάθε χώρα της ΕΕ έχει εισάγει οικολογικά προγράμματα ανάλογα με τις προτεραιότητες και τις ανάγκες του αγροτικού τους τομέα. Πρόκειται για μια διαφοροποίηση από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη εφάρμοσαν μια κοινή δέσμη πρακτικών με καθορισμένους λεπτομερείς κανόνες (πρασίνισμα), που ισχύει για όλους τους επιλέξιμους γεωργούς που λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις.

Τα Οικολογικά Προγράμματα περιλαμβάνονται στο ΣΣ ΚΑΠ της Ελλάδας 2023-2027 (όπως και όλων των χωρών της ΕΕ) και αποτελούν ζωτικής σημασίας τμήμα της Πράσινης Αρχιτεκτονικής τους. Στη συνέχεια παρουσιάζονται με συντομία και με ομοιόμορφο τρόπο, τα δέκα (10) Προγράμματα καθένα από τα οποία περιλαμβάνει συγκεκριμένο αριθμό δράσεων που ποικίλλει μεταξύ μέτρων. Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι κάθε Οικολογικό Πρόγραμμα (σε επίπεδο παρέμβασης) συνεπάγεται συγκεκριμένο περιβαλλοντικό όφελος, το οποίο αναπτύσσεται στις σχετικές ΥΑ ανά παρέμβαση. Η αντίληψη του περιβαλλοντικού αυτού οφέλους και η κατάλληλη επικοινωνία του προς τον γεωργό είναι κρίσιμη για την ευαισθητοποίηση των παραγωγών και την αποτελεσματικότερη/αποδοτικότερη εφαρμογή της φιλοπεριβαλλοντικής γεωργικής πρακτικής.

Σημειώνεται εκ νέου ότι η συμμετοχή των γεωργών σε ένα ή περισσότερα Οικολογικά Προγράμματα είναι εθελοντική και πως οι γεωργοί έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τα Προγράμματα που ταιριάζουν στα χαρακτηριστικά των εκμεταλλεύσεών τους.

Μη επιτρεπόμενοι συνδυασμοί (Ασυμβατότητες): Για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης και της εφαρμογής μη συμβατών γεωργικών πρακτικών, τίθενται περιορισμοί, τόσο μεταξύ των δράσεων των Οικολογικών Προγραμμάτων, όσο και μεταξύ των δράσεων των Οικολογικών Προγραμμάτων και των παρεμβάσεων του άρθρου 70 «Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης του

Καν. (ΕΕ) 2115/2021» καθώς και των γεωργοπεριβαλλοντικών Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022, σε επίπεδο αγροτεμαχίου/ζωϊκού κεφαλαίου/βοσκοτόπου, όπως αποτυπώνονται στους Πίνακες του Παραρτήματος της ΥΑ 1606/09.06.2023 (Β' 3778), όπως τροποποιήθηκε με τις ΥΑ 3059/04.08.2023, 3771/17.10.2023 και 581/14.2.2024 και ισχύει.

Συνεπώς ο Γεωργικός Σύμβουλος θα πρέπει να συμβουλεύει τους γεωργούς ως προς τους επιτρεπόμενους συνδυασμούς.

3.1. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.1 Χρήση ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών

ΥΑ: 2207/17.06.2023 (Β' 3941), 3058/04.08.2023 (Β' 5022) και 4403/11.12.2023 (Β' 6970)

Περιγραφή: Οι γεωργοί ενισχύονται για την καλλιέργεια ειδών μικρού βιολογικού κύκλου, σε αντικατάσταση υδροβόρων καλλιεργειών ή ποικιλιών προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες καθώς και για την εισαγωγή καινοτόμων ανθεκτικών καλλιεργειών.

Περιοχή παρέμβασης: Εκτάσεις που καλλιεργούνται με αροτραίες καλλιέργειες.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που εφαρμόζουν τις δεσμεύσεις σε μια από τις ακόλουθες τρεις δράσεις.

3.1.1. Δράση 31.1-A «Καλλιέργεια χειμερινών σιτηρών και ψυχανθών μικρού βιολογικού κύκλου»

Δεσμεύσεις γεωργών: Να καλλιεργήσουν χειμερινά σιτηρά ή βίκο, σε αντικατάσταση του αραβοσίτου, της μηδικής και του βαμβακιού, που είχε καλλιεργηθεί και δηλωθεί κατά το προηγούμενο έτος, στο αιτούμενο αγροτεμάχιο. Τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης κυμαίνονται μεταξύ 10,9€/στρ. και 52,2€/στρ. ανάλογα με την καλλιέργεια προς αντικατάσταση. Η καλλιέργεια προς αντικατάσταση πρέπει να έχει καλλιεργηθεί και δηλωθεί στην Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ) στο αιτούμενο αγροτεμάχιο κατά το προηγούμενο έτος του έτους της αίτησης ενίσχυσης.

3.1.2. Δράση 31.1-B «Καλλιέργεια προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες ειδών και ποικιλιών»

Δεσμεύσεις γεωργών: Να καλλιεργήσουν τις ποικιλίες των ψυχανθών (κτηνοτροφικά ψυχανθή και όσπρια) και χειμερινών σιτηρών του Εθνικού καταλόγου ποικιλιών καλλιεργούμενων φυτικών ειδών ή του Κοινού καταλόγου ποικιλιών γεωργικών φυτών καθώς και φαρμακευτικά-αρωματικά φυτά.

Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης είναι μεταξύ 31,3 €/στρέμμα και 82,4 €/στρέμμα ανάλογα με το φυτικό είδος.

3.1.3. Δράση 31.1-Γ «Καλλιέργεια καινοτόμων ανθεκτικών καλλιεργειών»

Δεσμεύσεις γεωργών: Να καλλιεργήσουν μία ή περισσότερες από τις εξής καινοτόμες και ανθεκτικές στις ξηροθερμικές συνθήκες της Μεσογείου καλλιέργειες ακόμη και σε περιπτώσεις παρατεταμένης ξηρασίας, λόγω της κλιματικής αλλαγής: Κινόα, Τεφ, Σιταροκρίθαρο, Μαύρο Σινάπι, Νιγκέλα, Μουκούνα, Τσουκνίδα, Λινάρι, Καμελίνα, Τσία, Γλυκοπατάτα.

Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης ορίζεται στα 60,6 €/στρέμμα.

3.2. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.2 Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης

ΥΑ: 2207/17.06.2023 (B' 3941), 3058/04.08.2023 (B' 5022) και 4403/11.12.2023 (B' 6970)

Περιγραφή: Οι γεωργοί ενισχύονται για την μετατροπή του 10% της αρόσιμης γης της εκμετάλλευσης σε περιοχή οικολογικής εστίασης με στόχο την προστασία και ενίσχυση του αγροτικού τοπίου και της βιοποικιλότητας. Η περιοχή οικολογικής εστίασης συνίσταται από: α) μη παραγωγικές εκτάσεις και χαρακτηριστικά που περιλαμβάνουν και τη γη υπό αγρανάπαυση (κατά τουλάχιστον 6%), και β) καλλιέργειες που δεσμεύουν άζωτο (ψυχανθή), χωρίς τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Για εκμεταλλεύσεις μεγαλύτερες των 100

στρεμμάτων, το ποσοστό 10% της δέσμευσης είναι επιπλέον του ελάχιστου υποχρεωτικού ποσοστού το οποίο έχουν την υποχρέωση να τηρούν οι εν λόγω εκμεταλλεύσεις στο πλαίσιο του προτύπου ΚΓΠΚ 8 της αιρεσιμότητας.

Οι μη παραγωγικές εκτάσεις και χαρακτηριστικά ορίζονται στην Αιρεσιμότητα και συνίστανται από θαμνοστοιχίες, μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δέντρων, δενδροστοιχίες, αναβαθμίδες, σωρούς λίθων που χρησιμεύουν ως ορόσημα, πέτρινους τοίχους/ξερολιθιές, τάφρους, μικρές λίμνες και υγροτόπους, πολιτιστικά χαρακτηριστικά (όπως: πέτρινα αλώνια, πέτρινες μικρές αποθήκες, πέτρινα μονοπάτια, περιστερώνες, νερόμυλοι), φυσικά πρανή, ζώνες ανάσχεσης και εκτάσεις γης σε αγρανάπαυση

Περιοχή παρέμβασης: Εκτάσεις που καλλιεργούνται με αροτραίες καλλιέργειες και συγκεκριμένα με χειμερινά σιτηρά, αραβόσιτο ή βαμβάκι.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που εφαρμόζουν τις δεσμεύσεις σε μια από τις ακόλουθες δύο δράσεις.

3.2.1. Δράση 31.2-A Περιοχές οικολογικής εστίασης

Δεσμεύσεις γεωργών: Να μετατρέψουν τουλάχιστον το 10% της αρόσιμης γης με χειμερινά σιτηρά, αραβόσιτο ή/και βαμβάκι, σε περιοχή οικολογικής εστίασης. Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης είναι από 1€/στρ. έως 3,7€/στρ. ανάλογα με το είδος της υπό μετατροπή καλλιέργειας.

3.2.2. Δράση 31.2-B «Περιοχές οικολογικής εστίασης με φυτά ξενιστές»

Δεσμεύσεις γεωργών

- Να μετατρέψουν τουλάχιστον το 10% της αρόσιμης γης με χειμερινά σιτηρά, αραβόσιτο ή/και βαμβάκι, σε περιοχή οικολογικής εστίασης, όπως αναλύεται στην περιγραφή.
- Το 5% της συνολικής γης υπό αγρανάπαυση εμπλουτίζεται υποχρεωτικά με φυτά που προσελκύουν ωφέλιμα έντομα ή έντομα-επικονιαστές (φυτά-ξενιστές), τα οποία εγκαθίστανται σε ενιαία ζώνη στο περιθώριο του υπό αγρανάπαυση αγροτεμαχίου. Στη ζώνη με τα φυτά-ξενιστές απαγορεύεται η χρήση χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων (οργανικά και ανόργανα). Στα αγροτεμάχια με τα φυτά-ξενιστές,

απαγορεύεται η βόσκηση. Τα φυτά–ξενιστές δύνανται να είναι: α) μίγματα συγκεκριμένων καλλιεργούμενων ειδών (τουλάχιστον δύο), β) συγκεκριμένα είδη από την αυτοφυή βλάστηση, με αναγνωρισμένα καλή προσέλκυση σε επικονιαστές και άλλα ωφέλιμα έντομα.

Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης είναι από 1,5€/στρ. έως 4,2€/στρ. ανάλογα με το είδος της υπό μετατροπή καλλιέργειας.

3.3. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.3 Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης με παράλληλη ενίσχυση της βιοποικιλότητας

ΥΑ 1384/190515/19.06.2023 (Β' 3946)

Περιγραφή: Οι γεωργοί ενισχύονται για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και τη συμβολή στην αύξηση της βιοποικιλότητας. Σε ότι αφορά τις μόνιμες καλλιέργειες, ο παραπάνω στόχος επιτυγχάνεται με τη σπορά του υπορόφου με συγκεκριμένα ετήσια φυτά εδαφοκάλυψης και τη δημιουργία ζωνών με φυτικά είδη στα περιθώρια των αγροτεμαχίων που είτε ενισχύουν την άγρια ζωή είτε προσελκύουν ωφέλιμα έντομα και επικονιαστές. Σε ότι αφορά τις αρόσιμες εκτάσεις, ο παραπάνω στόχος επιτυγχάνεται με τη σπορά του αγροτεμαχίου με συγκεκριμένα ετήσια φυτά εδαφοκάλυψης, μετά τη συγκομιδή της εαρινής καλλιέργειας, κατά τη χειμερινή περίοδο και τη δημιουργία νησίδων ή ζωνών στο εσωτερικό των αγροτεμαχίων με φυτά που προσελκύουν ωφέλιμα έντομα και επικονιαστές, κατά περίπτωση δράσης.

Τα φυτά εδαφοκάλυψης, τόσο στις μόνιμες καλλιέργειες όσο και στις αρόσιμες εκτάσεις, σπέρνονται κατά τη χειμερινή περίοδο. Τα επιλέξιμα είδη είναι αυτούσια ή μίγματα από συγκεκριμένα είδη ψυχανθών, αγρωστωδών, σταυρανθών ή άλλων ειδών. Δεν συγκομίζονται και δεν βόσκονται, αλλά κόβονται κατά την άνθηση και πριν τη σποροποίηση ή μπορούν να ενσωματωθούν στο έδαφος, ώστε να το εμπλουτίσουν με θρεπτικά στοιχεία δια της χλωράς λίπανσης και να αυξήσουν την οργανική του ουσία. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η καύση (αναφορά και στις προβλέψεις της αιρεσιμότητας). Τα φυτά εδαφοκάλυψης παρέχουν στο έδαφος προστασία από τη διάβρωση, αυξάνουν την οργανική ουσία του εδάφους και

μειώνουν τις απαιτήσεις σε λίπανση στην περίπτωση ενσωμάτωσης για χλωρά λίπανση.

Για τη δημιουργία ζωνών υποστήριξης της άγριας ζωής, στις εκτάσεις με μόνιμες καλλιέργειες, εμπλουτίζεται η περιφερειακή βλάστηση, με τη μορφή λωρίδων στα περιθώρια του αγροτεμαχίου, με ετήσια ποώδη ή πολυετή ποώδη ή θαμνώδη φυτά, ώστε να δημιουργηθεί μια ζώνη πλάτους τουλάχιστον 1,5 μέτρου που καταλαμβάνει το 40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου. Τα επιλέξιμα είδη περιλαμβάνουν συγκεκριμένα ψυχανθή ή αγρωστώδη και πολυετή αρωματικά-φαρμακευτικά κυρίως φυτά. Στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων ούτε και η βόσκηση. Δεν πρέπει να απομακρύνεται η ήδη υπάρχουσα αυτοφυής βλάστηση.

Για τη δημιουργία ζωνών με φυτικά είδη που αποτελούν ξενιστές ωφελίμων εντόμων ή και επικονιαστών, για τις μόνιμες καλλιέργειες δημιουργείται περιφερειακή ζώνη πλάτους τουλάχιστον 1,5 μέτρου που καταλαμβάνει το 40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου. Για τις αρόσιμες εκτάσεις οι ξενιστές ωφελίμων εντόμων ή και επικονιαστών, σπέρνονται σε νησίδες-ζώνες, ενδιάμεσως (για παράδειγμα μεταξύ των γραμμών φύτευσης) ή πέραν των ορίων της κύριας καλλιέργειας αλλά εντός του αγροτεμαχίου και όχι περιφερειακά και καταλαμβάνουν έκταση ίση με το 10% του αγροτεμαχίου. Στις ζώνες αυτές δεν επιτρέπεται η χρήση λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων ούτε και η βόσκηση.

Ειδικά στις περιπτώσεις γεινίασης με υδάτινα σώματα, όπου εφαρμόζεται το πρότυπο ΚΓΠΚ 4, η δημιουργία ζωνών άγριας ζωής πρέπει να γίνεται εντός των 3 μέτρων στα οποία απαγορεύεται η χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, εφόσον δεν υφίσταται καλλιέργεια, και σε όλο το πλάτος τους, εκτός αν έχει ήδη αναπτυχθεί επαρκής αυτοφυής παρυδάτια βλάστηση, όπως καλαμιές, κ.ά., οπότε το ελάχιστο πλάτος σποράς περιορίζεται στο 1,5 μέτρο. Το μήκος των ζωνών αυτών λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη του ελάχιστου απαιτούμενου ποσοστού που αναφέρεται παραπάνω (40% της περιμέτρου του αγροτεμαχίου). Στην περίπτωση που η εγκατάσταση της ζώνης με φυτά-ξενιστές είναι απαγορευτική στη ζώνη ανάσχεσης των τριών μέτρων από τον υδάτινο όγκο, τότε τα φυτά-ξενιστές εγκαθίστανται σε ζώνη πλάτους 1,5 μέτρου στο περιθώριο άλλου τμήματος του αγροτεμαχίου, ώστε να καλύπτεται η απαίτηση για το 40% της περιμέτρου.

Η εφαρμογή αυτού του Προγράμματος βρίσκεται σε άμεση συσχέτιση με την αιρεσιμότητα (πρότυπα ΚΓΠΚ-4 και ΚΓΠΚ-6). Οι πρακτικές του προγράμματος αποτελούν επέκταση των ανωτέρω υποχρεώσεων. Διευκρινίζεται ότι με την εφαρμογή της εδαφοκάλυψης που γίνεται σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία, επιτυγχάνεται παράλληλα και η τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 6 είτε πρόκειται για αρόσιμες εκτάσεις με εαρινή καλλιέργεια, είτε για εκτάσεις μονίμων καλλιεργειών με κλίση μεγαλύτερη του 10%. Επίσης, για τα αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με υδάτινα σώματα, η εφαρμογή των δράσεων με χρήση ξενιστών, συμβάλλει στην πληρέστερη εφαρμογή του προτύπου ΚΓΠΚ 4.

Περιοχή παρέμβασης: Εκτάσεις που καλλιεργούνται με μόνιμες ή/και αροτραίες καλλιέργειες.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που λαμβάνουν βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα (Παρέμβαση Π1-21) για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων για το σχετικό οικολογικό πρόγραμμα και εφαρμόζουν τις δεσμεύσεις σε μια από τις δράσεις της παρέμβασης, που αφορούν την σπορά του υπορόφου μόνιμων καλλιεργειών ή των αρόσιμων εκτάσεων για φυτοκάλυψη χωρίς παραγωγή με φυτά ξενιστές ή με λοιπά είδη, με ποσό ενίσχυσης 5-15€/στρ. ανάλογα με την περίπτωση.

3.3.1. Δράση 31.3-A Σπορά του υπορόφου για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) στις μόνιμες καλλιέργειες και δημιουργία ζωνών βιοποικιλότητας στα περιθώρια

Δεσμεύσεις γεωργών

- Να σπείρουν κατά τη χειμερινή περίοδο και πριν την 15/11 φυτά εδαφοκάλυψης, τα οποία πρέπει να διατηρούνται στο αγροτεμάχιο μέχρι 20/3, όπως αναλύεται στην Περιγραφή.
- Να δημιουργήσουν ζώνες υποστήριξης της άγριας ζωής, όπως αναλύεται στην Περιγραφή.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 10 €/στρέμμα.

3.3.2. Δράση 31.3-B Σπορά του υπορόφου για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) στις μόνιμες καλλιέργειες και δημιουργία ζωνών βιοποικιλότητας στα περιθώρια με φυτά ξενιστές

Δεσμεύσεις γεωργών

- Να σπείρουν κατά τη χειμερινή περίοδο και πριν την 15/11 φυτά εδαφοκάλυψης, τα οποία πρέπει να διατηρούνται στο αγροτεμάχιο μέχρι 20/3, όπως αναλύεται στην Περιγραφή.
- Να δημιουργήσουν ζώνες με φυτικά είδη που αποτελούν ξενιστές ωφελίμων εντόμων ή και επικονιαστών, όπως αναλύεται στην Περιγραφή.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 15 €/στρέμμα.

3.3.3. Δράση 31.3-Γ Σπορά του αγροτεμαχίου στις αρόσιμες εκτάσεις για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή)

Δεσμεύσεις γεωργών

Να σπείρουν κατά τη χειμερινή περίοδο και πριν την 15/11, φυτά εδαφοκάλυψης σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου και να τα διατηρήσουν στο χωράφι μέχρι 5/3 ή όπως αλλιώς προβλέπεται με βάση το πρότυπο ΚΓΠΚ 6, όπως αναλύεται στην Περιγραφή.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 5 €/στρέμμα.

3.3.4. Δράση 31.3-Δ Σπορά του αγροτεμαχίου στις αρόσιμες εκτάσεις για φυτοκάλυψη (χωρίς παραγωγή) και με φυτά ξενιστές

Δεσμεύσεις γεωργών

- Να σπείρουν κατά τη χειμερινή περίοδο και πριν την 15/11, φυτά εδαφοκάλυψης σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου και να τα διατηρήσουν στο χωράφι μέχρι 5/3 ή όπως αλλιώς προβλέπεται με βάση το πρότυπο ΚΓΠΚ 6, όπως αναλύεται στην Περιγραφή.
- Να δημιουργήσουν ζώνες με φυτικά είδη που αποτελούν ξενιστές ωφελίμων εντόμων ή και επικονιαστών, στο 10% της έκτασης του αγροτεμαχίου, όπως αναλύεται στην Περιγραφή.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 10 €/στρέμμα.

3.4. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.4 Επέκταση κυκλικής οικονομίας στη γεωργία

ΥΑ 1384/19.06.2023 (Β' 3946)

3.4.1. Δράση 31.4 Συγκέντρωση και θρυμματισμός των υπολειμμάτων καλλιεργειών και των κλαδεμάτων και εφαρμογή του κομπόστ (ιδιοπαραγόμενο ή μη)

Περιγραφή: Η παρέμβαση έχει σκοπό την εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στη διαχείριση των φυτικών υπολειμμάτων στις αροτραίες και των κλαδεμάτων στις μόνιμες καλλιέργειες, με στόχο τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, τη βελτίωση της δομής και την αύξηση της οργανικής ουσίας του εδάφους.

Η παρέμβαση εντός των καλλιεργούμενων εκτάσεων γίνεται σε δυο φάσεις:

1^η Φάση: Απομάκρυνση από τον αγρό του συνόλου της παραχθείσας βιομάζας που δεν διατίθεται προς κατανάλωση και κατεύθυνσή της σε χώρο όπου θα γίνει η διαχείρισή με έναν από τους κάτωθι τρόπους:

- α) δημιουργία κομποστοσωρού για την κομποστοποίησή τους, εντός της εκμετάλλευσης εφαρμόζοντας στο υλικό τις κατάλληλες τεχνικές για τη δημιουργία κομπόστ (αερισμό του σωρού, αναστροφή, θέρμανση κλπ.) (εφόσον οι καλλιέργειες δεν παρουσιάζουν φυτοπαθολογικά προβλήματα ή προσβολή από εντομολογικούς εχθρούς).
- β) διάθεση σε αδειοδοτημένη μονάδα βιοαερίου.
- γ) διάθεση σε αδειοδοτημένη μονάδα παραγωγής κομπόστ, κατάλληλου για γεωργική χρήση.

2^η Φάση: Εφαρμογή στον αγρό χωνεμένης βιομάζας (οργανικής ύλης σε μορφή κομπόστ ή χωνεύματος) με σκοπό την αύξηση της οργανικής ουσίας του εδάφους ή/και τον εμπλουτισμό του με θρεπτικά στοιχεία, η οποία είναι δυνατό να προέρχεται από:

- α) Κομποστοποίηση των ίδιων των υπολειμμάτων της έκτασης
- β) Αδειοδοτημένη μονάδα βιοαερίου που χρησιμοποιεί κατάλληλες πρώτες ύλες (άρθρο 1 της αριθ. 166640/04.03.2013 απόφασης (Β' 554)).

- γ) Αδειοδοτημένη μονάδα κομποστοποίησης και παραγωγής κομπόστ κατάλληλου για γεωργική χρήση.
- δ) Αδειοδοτημένες μονάδες επεξεργασίας αστικών λυμάτων και η χρήση της ιλύος να γίνεται σύμφωνα με συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις (αριθ. 41828/630/18.04.2023 ΚΥΑ (Β΄ 2692)).
- ε) Αγορά τυποποιημένου προϊόντος κομπόστ από καταστήματα γεωργικών εφοδίων.

Περιοχή παρέμβασης: Εκτάσεις που καλλιεργούνται με μόνιμες καλλιέργειες (δενδρώδεις, αμπέλια, ακτινιδίες) ή αροτραίες καλλιέργειες καθώς και κηπευτικά.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που εφαρμόζουν τις δεσμεύσεις της παρέμβασης.

Δεσμεύσεις γεωργών:

Ο γεωργός δεσμεύεται:

α) Να εφαρμόσει μια από τις τρεις επιλογές της 1^{ης} Φάσης και μια τουλάχιστον από τις πέντε επιλογές της 2^{ης} Φάσης. Στην περίπτωση που επιλεγεί η περίπτωση α) της 1^{ης} Φάσης, πρέπει υποχρεωτικά να επιλεγεί και η περίπτωση α) της 2^{ης} Φάσης, ενώ όλοι οι λοιποί συνδυασμοί είναι επιτρεπτοί.

β) Να πραγματοποιήσει αναλύσεις εδάφους για την περιεκτικότητα σε οργανικό άνθρακα στα αγροτεμάχια όπου εφαρμόζεται η δράση.

Προβλέπεται η υποχρέωση για πιστοποιητικό ανάλυσης του προς εφαρμογή υλικού αλλά και μέγιστες ποσότητες εφαρμοζόμενου κομπόστ ή χωνεύματος, με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία τα υπολείμματα προέρχονται από την ίδια την καλλιέργεια (με ειδική πρόβλεψη για αμπέλια και ακτινίδια). Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης κυμαίνεται μεταξύ 11-20€/στρ. ανάλογα με το είδος της καλλιέργειας.

3.5. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.5 Βελτίωση αγροδασικών οικοσυστημάτων, πλούσιων σε στοιχεία του τοπίου

ΥΑ 2207/17.06.2023 (Β΄ 3941), ΥΑ 4403/11.12.2023 (Β΄ 6970) και ΥΑ 3058/09.08.2023 (Β΄ 5022)

3.5.1. Δράση: 31.5-A Γεωργοδασικά οικοσυστήματα

Περιγραφή: Η παρέμβαση συνίσταται στη βελτίωση των υφιστάμενων γεωργοδασικών συστημάτων, δηλαδή συστήματα στα οποία σε καλλιεργούμενες εκτάσεις εντοπίζονται διάσπαρτα δέντρα (συνήθως αυτοφυή) ή στα περιθώρια (φυτεμένα σε σειρές). Τα δέντρα αυτά μπορεί να είναι είτε δασικά είδη (ενδεικτικά: δρύες, πεύκα, λεύκες, κυπαρίσσια), είτε καρποφόρα/παραγωγικά (ενδεικτικά: εσπεριδοειδή, μηλοειδή, πυρηνόκαρπα, ακρόδρυα, ελιές, χαρουπιές, μαστιχόδενδρα), τα οποία συνδυάζονται με την καλλιέργεια σιτηρών ή κηπευτικών.

Περιοχή παρέμβασης: Εκτάσεις που έχουν τα χαρακτηριστικά των γεωργοδασικών οικοσυστημάτων και βρίσκονται σε ορεινές ή ημιορεινές περιοχές.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που λαμβάνουν βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα (Παρέμβαση Π1-21) για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων για το σχετικό οικολογικό πρόγραμμα και εφαρμόζουν τις δεσμεύσεις της δράσης.

Δεσμεύσεις γεωργών:

- Να προβαίνουν στη συστηματική φροντίδα και καθαρισμό των δένδρων του γεωργοδασικού συστήματος
- Να προβαίνουν σε συγκαλλιέργεια σιτηρών ή/και κηπευτικών με παραγωγικά ή/και δασικά δένδρα. Η γη υπό αγρανάπαυση δεν είναι επιλέξιμη.

Ελάχιστη πυκνότητα δένδρων: 0,5 δένδρα ανά στρέμμα, αλλά αν η διάμετρος της κόμης είναι άνω των 4 μέτρων, τότε η ελάχιστη πυκνότητα 0,2 δένδρα ανά στρέμμα.

Μέγιστη πυκνότητα δένδρων: 25 δένδρα ανά στρέμμα.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 10 €/στρέμμα.

3.5.2. Δράση: 31.5-B Δασολιβαδικά οικοσυστήματα

Περιγραφή: Η δράση συνίσταται στη βελτίωση των υφιστάμενων δασολιβαδικών συστημάτων καθώς και στη συστηματική φροντίδα/καθαρισμό των δένδρων του δασολιβαδικού συστήματος.

Πεδίο εφαρμογής: Συστήματα μερικώς δασοσκεπών βοσκότοπων που συνδυάζουν εκτάσεις βοσκοτόπων με κάλυψη δένδρων μέχρι 40% και υποόροφο με ποώδη, θαμνώδη ή ξυλώδη βλάστηση, όπως αυτές αποτυπώνονται στο γεωχωρικό περιβάλλον της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης, σε περιοχές που είναι χαρακτηρισμένες ως ορεινές, με βάση την Οδηγία του Συμβουλίου 81/645/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ή σε ημιορεινές περιοχές, με βάση τον σχετικό χαρακτηρισμό της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Δικαιούχοι – Υποχρεωτικές απαιτήσεις:

Τήρηση του προτύπου για την Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση (ΚΓΠΚ) 8, όπως αυτό καθορίζεται στην υπ' αρ. 1313/178948/9-6-2023 (Β' 3777) υπουργική απόφαση για την εφαρμογή του καθεστώτος της αιρεσιμότητας και ειδικότερα:

α) της δεύτερης απαίτησης του προτύπου ΚΓΠΚ 8 περί διατήρησης των στοιχείων του τοπίου,

β) της τρίτης απαίτησης του προτύπου ΚΓΠΚ 8 περί απαγόρευσης της κοπής φυτοφρακτών και δένδρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής των πτηνών μεταξύ 1ης Μαρτίου και 30ης Ιουνίου,

γ) της τέταρτης απαίτησης του προτύπου ΚΓΠΚ 8 περί λήψης μέτρων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών.

Δεσμεύσεις γεωργών:

- Συστηματική φροντίδα και καθαρισμός των δένδρων του δασολιβαδικού συστήματος. Η κάλυψη των δένδρων κυμαίνεται από 1% έως και 40% και ελέγχεται σε επίπεδο βοσκοτόπου.

- Η ελάχιστη βοσκοφόρτωση στους επιλέξιμους βοσκοτόπους ορίζεται σε 0,2 ΜΜΖ/ εκτάριο.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 10 €/στρέμμα. Ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα.

3.6. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την εφαρμογή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων

ΥΑ 2207/17.06.2023 (Β΄ 3941), 3058/09.08.2023 (Β΄ 5022) και 4403/11.12. 2023 (Β΄ 6970)

Περιγραφή: Η παρέμβαση συνίσταται στην ενίσχυση των παραγωγών αφενός για την χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και παρακολούθησης περιβαλλοντικών δεδομένων (π.χ ψηφιακή πλατφόρμα Fast) και αφ' ετέρου για την εφαρμογή, με τη συνδρομή γεωργικού συμβούλου, μιας ή περισσότερων πρακτικών που θα επιλεγούν από έναν κατάλογο προτεινόμενων δράσεων.

Περιοχή παρέμβασης: Εκτάσεις με αροτραίες και μόνιμες καλλιέργειες, κατά περίπτωση δράσης.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που αναλαμβάνουν να εφαρμόζουν τις δεσμεύσεις σε μία ή περισσότερες από τις κάτωθι 13 δράσεις.

3.6.1. Δράση 31.6-A: Χρήση της ψηφιακής εφαρμογής και σύνταξη ΣΠΔ

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

- Να εγγραφούν και να κάνουν χρήση της ψηφιακής εφαρμογής
- Να διαθέτουν Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) το οποίο καταρτίζεται και παρακολουθείται από τεχνικό σύμβουλο, βάσει της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) και στο οποίο αποτυπώνεται ο τρόπος εφαρμογής των πρακτικών που εφαρμόζει ο γεωργός στο πλαίσιο των δράσεων 31.6-B έως 31.6-ΙΓ
- Να τηρούν περιβαλλοντικό φάκελο με όλα τα απαιτούμενα φορολογικά και άλλα παραστατικά, κατά περίπτωση δράσης.

Η δράση 31.6-A υποχρεωτικά συνδυάζεται με τουλάχιστον μια επιπλέον δράση του οικολογικού προγράμματος 31.6 και δεν μπορεί να επιλεγεί αυτόνομα.

Ο γεωργός δύναται να συμμετέχει σε επίπεδο αγροτεμαχίου σε μέχρι τρεις (3) δράσεις του οικολογικού προγράμματος 31.6, εκ των οποίων η δράση 31.6-A είναι υποχρεωτική.

Η αμοιβή του τεχνικού συμβούλου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 500 € ανά γεωργό στην περίπτωση ένταξης σε μία δράση του οικολογικού προγράμματος 31.6 (πέραν της υποχρεωτικής 31.6-A), ποσό στο οποίο προστίθενται 100 € για κάθε επιπλέον δράση του 31.6 και έως 1.000 € ανά γεωργό.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 3 €/στρέμμα.

3.6.2. Δράση 31.6-B Συνέχιση εφαρμογής της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των λεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να συνεχίσουν να εφαρμόζουν τη γεωργοπεριβαλλοντική δράση 10.1.08 «Εφαρμογή της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των μικρολεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)» του ΠΑΑ 2014-2022, μετά την ολοκλήρωση των πολυετών δεσμεύσεων των δικαιούχων.

Επιλέξιμα στη δράση είναι τα αγροτεμάχια τα οποία συμπεριλαμβάνονται σε ενεργά Τεχνικά Δελτία (ΤΔ) του εκάστοτε τελευταίου έτους κάθε πρόσκλησης της δράσης 10.1.08 (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ) του Μέτρου 10 του ΠΑΑ 2014-2022

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 40,2 €/στρέμμα για ροδακινιά, νεκταρινιά, βερικοκιά, 94,8 €/στρέμμα για μηλιά, αχλαδιά, κυδωνιά, 58,5 €/στρέμμα για δαμασκηλιά, 36,6 €/στρέμμα για οινοποιήσιμο αμπέλι και 63,3 €/στρέμμα για επιτραπέζιο αμπέλι/σταφίδα.

3.6.3. Δράση 31.6-Γ Εξαπόλυση ωφέλιμων μακρο-οργανισμών

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να εφαρμόζουν εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά σκευάσματα με ωφέλιμα αρπακτικά έντομα και ακάρεα για την αντιμετώπιση:

- των τετράνυχων στην περίπτωση της ροδακινιάς, νεκταρινιάς, κερασιάς και μηλιάς

- της ψύλλας της αχλαδιάς στην περίπτωση της αχλαδιάς.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 35,8 €/στρέμμα για ροδακινιά, νεκταρινιά, κερασιά, μηλιά και 30 €/στρέμμα για αχλαδιά.

3.6.4. Δράση 31.6-Δ Χρήση εντομοπαθογόνων νηματωδών

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να εφαρμόζουν εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά σκευάσματα με εντομοπαθογόνους νηματώδεις για την αντιμετώπιση της καρπόκαψας της ροδακινιάς, της καρπόκαψας της δαμασκηνιάς και της καρπόκαψας της μηλιάς στις καλλιέργειες της ροδακινιάς, της νεκταρινιάς, της δαμασκηνιάς και της μηλιάς.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 20 €/στρέμμα για τις καλλιέργειες της ροδακινιάς, νεκταρινιάς, δαμασκηνιάς και μηλιάς.

3.6.5. Δράση 31.6-Ε Μηχανική ζιζανιοκτονία και κάλυψη με φυτικά υλικά εδαφοκάλυψης (mulch)

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

- Αντιμετώπιση των ζιζανίων στον υποόροφο των οπωρώνων/αμπελώνων αποκλειστικά με μηχανικά μέσα, μέσω ελαφράς κατεργασίας του εδάφους ή/και μέσω χορτοκοπής.

Η μηχανική αντιμετώπιση των ζιζανίων μπορεί να λάβει χώρα με την εφαρμογή μίας ή περισσότερων από τις παρακάτω μεθόδους:

- ✓ Περιορισμένου βάθους κατεργασία του εδάφους για την καταστροφή των ζιζανίων (συνήθως εφαρμόζεται για την αντιμετώπιση των ζιζανίων μεταξύ των γραμμών φύτευσης)
- ✓ Αποκοπή με χορτοκοπτική μηχανή ή άλλο μηχάνημα χορτοκοπής (για την αντιμετώπιση των ετήσιων ζιζανίων και ζιζανίων με μεγαλύτερο ύψος επί της γραμμής)
- ✓ Βοτάνισμα (ξερίζωμα των ζιζανίων)
- Εναπόθεση φυτικών υλικών εδαφοκάλυψης (mulch), όπως άχυρο, σανό, πριονίδι, υπολείμματα της φυτομάζας των ζιζανίων μετά την αποκοπή/καταστροφή τους, στον υποόροφο των οπωρώνων/αμπελώνων, τα

οποία βοηθούν στην καταπίεση και αποτροπή επανεμφάνισης των ζιζανίων αλλά και στη διατήρηση της εδαφικής υγρασίας.

Για την πραγματοποίηση της μηχανικής ζιζανιοκτονίας δύναται να χρησιμοποιηθούν: φρέζα, καλλιεργητής, σβάρνα, σκαλιστήρι, περιστροφικός δίσκος, χορτοκοπτικές μηχανές.

Οι επανειλημμένες κοπές των ζιζανίων εξαντλούν τα πολυετή ζιζάνια και δεν επιτρέπουν στα ετήσια ζιζάνια να σποροποιήσουν.

Απαγορεύεται η εφαρμογή χημικών ζιζανιοκτόνων (προφυτρωτικά, προσπαρτικά, μεταφυτρωτικά) και η καταπολέμηση ζιζανίων με θερμικά και ηλεκτρικά μέσα.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 18,3 €/στρέμμα για τις μόνιμες καλλιέργειες (εκτός ελιάς και εσπεριδοειδών).

3.6.6. Δράση 31.6-ΣΤ Πολλαπλά καλοκαιρινά κλαδέματα για οπωρώνες χωρίς όψιμη φρέσκια βλάστηση

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να πραγματοποιούν τουλάχιστον δύο (2) καλοκαιρινά κλαδέματα στις καλλιέργειες ελιάς, εσπεριδοειδών και λοιπών οπωρώνων, κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου (Ιούνιος – Αύγουστος).

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 17,5 €/στρέμμα για την ελιά, τα εσπεριδοειδή και τους λοιπούς οπωρώνες.

3.6.7. Δράση 31.6-Z Χρήση ψεκαστικών ακροφυσίων μειωμένης διασποράς

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να κάνουν αποκλειστική χρήση ακροφυσίων (μπεκ) μειωμένης (χαμηλής) διασποράς ψεκαστικού νέφους στα ψεκαστικά μηχανήματα με τα οποία πραγματοποιούνται οι επεμβάσεις φυτοπροστασίας στη γεωργική τους εκμετάλλευση.

Αποδεκτά για το τρέχον έτος της αίτησης (έτος ν) γίνονται φορολογικά παραστατικά αγοράς ακροφυσίων μειωμένης διασποράς, τα οποία έχουν εκδοθεί από την 15/10 του έτους ν – 3 έως την 15/10 του τρέχοντος έτους (έτος ν).

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 3 €/στρέμμα για τις αροτραίες και μόνιμες καλλιέργειες.

3.6.8. Δράση 31.6-Η Διαχείριση των υπολειμμάτων ψεκαστικών υγρών

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να λαμβάνουν υπηρεσίες τρίτων για την αειφορική διαχείριση των υπολειμμάτων των ψεκαστικών υγρών των φυτοπροστατευτικών προϊόντων των αγροτεμαχίων και συγκεκριμένα:

- α) διοχέτευση της περίσσειας του ψεκαστικού υγρού και των υγρών έκπλυσης του εξοπλισμού ψεκασμού σε ειδικούς συλλέκτες από αδιαπέρατη μεμβράνη
- β) μετά από φυσική/παθητική εξάτμιση του νερού του διαλύματος, οι δραστικές ουσίες των φυτοπροστατευτικών προϊόντων συλλέγονται ως ξηρό υπόλειμμα στη μεμβράνη
- γ) η μεμβράνη, είτε στο τέλος της ζωής της, μία φορά ανά έτος, είτε όταν αυτή γεμίσει, μαζί με το ξηρό υπόλειμμα μεταφέρονται σε ειδικές εγκαταστάσεις διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων από τον πάροχο της υπηρεσίας
- δ) ο πάροχος της υπηρεσίας εγκαθιστά νέα μεμβράνη.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 1 €/στρέμμα για αροτραίες και 3 €/στρέμμα για κηπευτικά και μόνιμες καλλιέργειες.

3.6.9. Δράση 31.6-Θ Χρήση γεωργίας ακριβείας κατά τη διάρκεια των ψεκασμών

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

- Να κάνουν αποκλειστική χρήση τεχνολογιών γεωργίας ακριβείας κατά την εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων μέσω ψεκασμού, οι οποίες εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:
 - ✓ Ψεκαστικά μηχανήματα μεταβλητής δόσης ή σετ ψεκαστικών μηχανημάτων μεταβλητής δόσης.

- ✓ Ψεκαστικά οπωρώνων με συστήματα ανίχνευσης της κόμης ή σετ ανίχνευσης της κόμης.
- ✓ Ψεκαστικά μηχανήματα με ηλεκτροστατική φόρτιση ή σύστημα ηλεκτροστατικής φόρτισης σταγονιδίων.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 7 €/στρέμμα για αροτραίες και μόνιμες καλλιέργειες.

3.6.10. Δράση 31.6-I Χρήση λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να κάνουν αποκλειστική χρήση των λιπασμάτων βραδείας ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης.

Η πληροφορία ότι πρόκειται για λίπασμα βραδείας ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης πρέπει να αναγράφεται στην ετικέτα του προϊόντος και στα φορολογικά παραστατικά αγοράς ή προσκομίζεται βεβαίωση του προμηθευτή.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 4,5 €/στρέμμα για αροτραίες και 6 €/στρέμμα για κηπευτικά και μόνιμες καλλιέργειες.

3.6.11. Δράση 31.6-IA Χρήση λιπασμάτων με παρεμποδιστές

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να κάνουν αποκλειστική χρήση των λιπασμάτων με παρεμποδιστή/αναστολέα.

Η πληροφορία ότι πρόκειται για λίπασμα με παρεμποδιστή/αναστολέα πρέπει να αναγράφεται στην ετικέτα του προϊόντος και στα φορολογικά παραστατικά αγοράς ή προσκομίζεται βεβαίωση του προμηθευτή.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 4,5 €/στρέμμα για αροτραίες και 6 €/στρέμμα για κηπευτικά και μόνιμες καλλιέργειες.

3.6.12. Δράση 31.6-IB Χρήση προϊόντων ή λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να κάνουν χρήση των προϊόντων ή λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες

Η πληροφορία ότι πρόκειται για λίπασμα ή προϊόν λίπανσης με βιοδιεγέρτη πρέπει να αναγράφεται στην ετικέτα του προϊόντος και στα φορολογικά παραστατικά αγοράς ή προσκομίζεται βεβαίωση του προμηθευτή.

. **Μέγιστο ποσό ενίσχυσης:** 3 €/στρέμμα για αροτραίες και 6 €/στρέμμα για κηπευτικά και μόνιμες καλλιέργειες

3.6.13. Δράση 31.6-ΙΓ Εφαρμογή των εθελοντικών οδηγιών ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας

Περιγραφή - Δεσμεύσεις γεωργών

Να εφαρμόζουν τη μέθοδο της μαζικής παγίδευσης (mass trapping) του δάκου της ελιάς σε αγροτεμάχια με ελιές ή/και της μύγας της Μεσογείου σε αγροτεμάχια με εσπεριδοειδή (πορτοκαλιά, μανταρινιά).

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 35 €/στρέμμα για ελαιώνες και 17,5 €/στρέμμα για εσπεριδοειδή (πορτοκαλιά, μανταρινιά).

3.7. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.7 Περιβαλλοντική διαχείριση κτηνοτροφικών συστημάτων

ΥΑ 432/182881/14.06.2023 (Β´ 3860)

Περιγραφή: Η παρέμβαση αφορά στη βελτίωση της περιβαλλοντικής κατάστασης πεδινών βοσκήσιμων γαιών σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο ερημοποίησης λόγω διάβρωσης και υποβάθμισης τους, στην μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, στη μείωση της χρήσης αντιβιοτικών στα μηρυκαστικά (αιγοπρόβατα, βοοειδή) καθώς και στην μείωση της ποσότητας της βιομάζας στους ορεινούς βοσκότοπους που αυξάνει τον κίνδυνο πυρκαγιάς.

Περιοχή παρέμβασης: Η παρέμβαση εφαρμόζεται σε εκτάσεις βοσκοτόπων.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί (στην περίπτωση της δράσης 31.7 - Β μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι), που αναλαμβάνουν να εφαρμόζουν τις δεσμεύσεις της κατά περίπτωση δράσης

3.7.1. Δράση 31.7-B Μετακίνηση από υποβαθμισμένους βοσκοτόπους

Δεσμεύσεις: Μετακίνηση του συνόλου του ζωικού κεφαλαίου (βοοειδή, αίγες και πρόβατα) σε ορεινές βοσκήσιμες γαίες και παραμονή στον ορεινό βοσκότοπο για τουλάχιστον τέσσερις (4) συνεχόμενους μήνες το έτος. Η μετακίνηση γίνεται κατόπιν έκδοσης άδειας διακίνησης από τις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 6,5 €/στρέμμα για αίγες, πρόβατα και 5,5 €/στρέμμα για βοοειδή.

3.7.2. Δράση 31.7-Δ Κατάρτιση και εφαρμογή βελτιωμένου σιτηρέσιου σε μέσης - καλής κατάστασης βοσκοτόπους

Δεσμεύσεις: Καταρτίζεται και εφαρμόζεται κατάλληλο σιτηρέσιο, σε συνεργασία με σύμβουλο, με στόχο τη μείωση των αερίων θερμοκηπίου και τον εμπλουτισμό της τροφής με φυσικά συστατικά με αντιμικροβιακή δράση, έτσι ώστε να συμβάλλει στη μείωση της χρήσης αντιβιοτικών. Τα χαρακτηριστικά του βελτιωμένου σιτηρέσιου δύναται να περιλαμβάνουν:

- α) μείωση της αναλογίας χονδροειδών προς συμπυκνωμένες ζωοτροφές
- β) μεγαλύτερη χρήση ψυχανθών έναντι αγροστωδών
- γ) βελτίωση της ποιότητας των χονδροειδών ζωοτροφών
- δ) βελτίωση του ενσιρώματος (χρήση πρόσθετων εγκεκριμένων υλών ή προμιγμάτων αυτών)
- ε) αύξηση της συμπερίληψης ελαιούχων σπόρων, καρπών και προϊόντων αυτών
- στ) εφαρμογή διατροφής ακριβείας
- ζ) συμπερίληψη στο σιτηρέσιο πρώτων υλών ζωοτροφών όπως ζυμών καθώς και άλλων προϊόντων και παραπροϊόντων που λαμβάνονται μέσω ζύμωσης με χρήση μικροοργανισμών
- η) συμπερίληψη στο σιτηρέσιο πρόσθετων υλών όπως προστατευμένων στη μεγάλη κοιλία αμινοξέων, αιθέριων ελαίων (π.χ. ριγανέλαιο κ.λπ.), ενζύμων, μικροοργανισμών και άλλων ζωοτεχνικών πρόσθετων υλών
- θ) εφαρμογή οποιασδήποτε τεχνικής διατροφής ή/και τροποποίησης του σιτηρέσιου ή/και χρήση άλλης πρώτης ή πρόσθετης ύλης ζωοτροφών, η οποία

συμβάλει, σύμφωνα με επιστημονικά δεδομένα, στη μείωση των αερίων θερμοκηπίου ή/και της χρήσης αντιβιοτικών.

Η αμοιβή του τεχνικού συμβούλου είναι έως 5% της ενίσχυσης της δράσης και μέχρι 500 € συνολικά.

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 3 €/στρέμμα για αίγες, πρόβατα και βοοειδή.

3.8. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.8 Διατήρηση και προστασία καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες

ΥΑ 1384/190515/19.06.2023 (Β' 3946)

Περιγραφή: Η παρέμβαση αφορά τη συνέχιση της γεωργικής δραστηριότητας στις εκτάσεις με αναβαθμίδες. Οι αναβαθμίδες, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις υποστηρίζονται από ξηρολιθοδομές, υπάρχουν σε εκτεταμένες περιοχές τόσο μόνιμων καλλιεργειών όσο και, σε μικρότερο βαθμό, αροτραίων καλλιεργειών. Η διατήρηση των αναβαθμίδων είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την προστασία από τη διάβρωση και για τη διάσωση του οικολογικού τοπίου, αφού αποτελούν καταφύγιο άγριας χλωρίδας αλλά και πανίδας (έντομα, πτηνά, ερπετά αλλά και μικρά θηλαστικά).

Περιοχή παρέμβασης: Η παρέμβαση εφαρμόζεται στις εκτάσεις με αναβαθμίδες που καλλιεργούνται με μόνιμες ή αροτραίες καλλιέργειες, συμπεριλαμβανομένης της γης υπό αγρανάπαυση.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που λαμβάνουν βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων για το σχετικό οικολογικό πρόγραμμα.

Δεσμεύσεις:

- Να συντηρούν τις αναβαθμίδες με τον παραδοσιακό τρόπο, κάνοντας επιδιορθώσεις μικρής κλίμακας ζημιών. Στις αναβαθμίδες που υποστηρίζονται από ξηρολιθοδομές, να επανατοποθετούν λίθους οι οποίοι έχουν μετακινηθεί λόγω έντονων βροχοπτώσεων. Απαγορεύεται η χρήση

σκυροδέματος ή άλλων συνδεδειγμένων ουσιών για σκοπούς σταθεροποίησης της κατασκευής.

- Να μην κάνουν χρήση ζιζανιοκτόνων στις εκτάσεις των αναβαθμίδων.
- Να μην απομακρύνουν θάμνους και δένδρα από τις εκτάσεις των αναβαθμίδων.
- Να μην καλλιεργούν σε απόσταση 0,5 μέτρων από τις αναβαθμίδες

Μέγιστο ποσό ενίσχυσης: 25 €/στρέμμα

3.9. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.9 Διατήρηση μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας

ΥΑ 1545/179036/09.06.2023 (Β' 3776), ΥΑ 2063/247973/09.08.2023 (Β' 5023) και ΥΑ 685/276835/08.09.2023 (Β' 5411)

Περιγραφή: Η παρέμβαση συνίσταται στην ενίσχυση της διατήρησης εφαρμογής μεθόδων της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Περιοχή παρέμβασης: Η παρέμβαση εφαρμόζεται σε ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια στους τομείς φυτικής και ζωικής παραγωγής όπου εφαρμόζεται το σύστημα της βιολογικής γεωργίας σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2018/848.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που διατηρούν τη βιολογική καλλιέργεια ή εκτροφή και κατά την οριστική υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης, διαθέτουν αγροτεμάχια ή/και βοσκοτόπους ή/και εκτροφές ενταγμένα στο σύστημα της βιολογικής γεωργίας (Καν. (ΕΕ) 2018/848). Η ένταξη τεκμηριώνεται από ενεργή σύμβαση του παραγωγού με εγκεκριμένο Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης (ΟΕΠ) καθώς και από πιστοποιητικό το οποίο έχει εκδοθεί σε ηλεκτρονική μορφή με χρήση του συστήματος Traces από τον ΟΕΠ.

Δεσμεύσεις: Οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τις εθνικές και κοινοτικές διατάξεις για τη βιολογική γεωργία (ΥΑ αρ. 2543/103240/ 03-10-2017 και Καν. (ΕΕ) 2018/848). Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης καθορίζεται ανάλογα με το είδος της επιλέξιμης καλλιέργειας και προσδιορίζεται βάσει ειδικών πινάκων (ΥΑ 2063/247973 / 04.08.23 (Β' 5023/09.08.23)).

3.10. Οικολογικό Πρόγραμμα/Παρέμβαση Π1-31.10 Προστασία τοπίων και γεωργικών συστημάτων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας

ΥΑ 1384/190515/19.06.2023 (Β' 3946)

Περιγραφή: Ενισχύεται η διατήρηση των γεωργικών συστημάτων με τη χρήση παραδοσιακών πρακτικών καλλιέργειας που συντελούν στη βελτίωση του αγροτικού τοπίου. Ειδικότερα η παρέμβαση αποσκοπεί στη συνέχιση της παραδοσιακής μορφής ελαιοκαλλιέργειας στα νησιά του Ιονίου, συμβάλλοντας στη διατήρηση του αγροτικού τοπίου και στην ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών των ελαιώνων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας.

Οι μνημειακοί ελαιώνες που απαντώνται κυρίως στην περιοχή της Μεσογείου και συνδέονται με τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά του τόπου και του τοπίου θεωρούνται αγροοικοσυστήματα υψηλής φυσικής αξίας (τύπου Β). Ειδικότερα, μνημειακοί θεωρούνται οι ελαιώνες με έκταση μεγαλύτερη των 5 στρεμμάτων, με ελάχιστο αριθμό 5 ελαιόδεντρα/στρέμμα, με το ποσοστό των μνημειακών ελαιοδέντρων να καλύπτει άνω του 15% του συνόλου των ελαιοδέντρων. Τα μνημειακά ελαιόδεντρα, με μέση ηλικίας τα 800 - 1000 έτη, έχουν ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά (μεγαλύτερο από 5 μέτρα στηθαίο ύψος στα 1.30 μέτρα από τη βάση του δένδρου, ασύμμετρο κορμό, εσωτερική σπηλαιώση κορμού, ογκώδεις εξωτερικές επιφάνειες, αυλακώσεις, κ.ά.), πλούσια βιοποικιλότητα εντός των κοιλοτήτων του κορμού ή/και είναι συνδεδεμένα με ιστορικές μνήμες ή/και πολιτιστικές δραστηριότητες, παραδόσεις ή/και θρησκευτικά έθιμα της εκάστοτε περιοχής.

Περιοχή παρέμβασης: Εκτατικοί ελαιώνες των νησιών του Ιονίου (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Λευκάδα, Ζάκυνθος, Ιθάκη και Παξοί) που χαρακτηρίζονται ως μνημειακοί ελαιώνες. Εξαιρούνται οι εκτάσεις που λαμβάνουν βασική ενίσχυση ως αρδευόμενες.

Δικαιούχοι: Ενεργοί γεωργοί που λαμβάνουν βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων για το σχετικό οικολογικό πρόγραμμα.

Δεσμεύσεις: Η συγκομιδή του ελαιοκάρπου πρέπει να γίνεται με τις παραδοσιακές σε κάθε περιοχή τεχνικές συγκομιδής (π.χ. στρώση ελαιόπανων, ραβδισμός). Σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται η χρήση μηχανοκίνητων μέσων (π.χ. δονητών). Στην περίπτωση όπου οι επιλέξιμοι ελαιώνες χρησιμοποιούνται για την παραγωγή πιστοποιημένου ΠΟΠ/ΠΓΕ ελαιολάδου, η τεχνική συγκομιδής συμμορφώνεται με τις εκάστοτε θεσμοθετημένες προδιαγραφές.

Μέγιστο ύψος ενίσχυσης: 15 €/στρέμμα.

Η. Σύνοψη

Με την ολοκλήρωση της ενότητας αυτής μάθατε ότι:

- Τα νέα Οικολογικά Προγράμματα εισήχθησαν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 και αποτελούν καινοτομία της νέας ΚΑΠ που αντανάκλα την ακόμα μεγαλύτερη δέσμευση της ΕΕ προς την επίτευξη στόχων περιβαλλοντικής προστασίας

- Τα Οικολογικά Προγράμματα είναι εθελοντικά και αντιστοιχούν στο 25% των κονδυλίων που διατίθενται για τη νέα ΚΑΠ. Οι γεωργοί είναι ελεύθεροι να επιλέξουν να συμμετέχουν σε κάποιο ή κάποια από αυτά ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των εκμεταλλεύσεών τους. Η ενίσχυση που λαμβάνουν στο πλαίσιο των Οικολογικών Προγραμμάτων σχετίζεται με την τήρηση δεσμεύσεων που υπερβαίνουν τα ελάχιστα υποχρεωτικά πρότυπα της αιρεσιμότητας και χορηγείται είτε ως πρόσθετη επί της βασικής εισοδηματικής ενίσχυσης είτε ως αποζημίωση για το πρόσθετο κόστος, την απώλεια εισοδήματος και το κόστος συναλλαγής που συνεπάγεται η υιοθέτηση πρακτικών επωφελών για το κλίμα, το περιβάλλον, την καλή διαβίωση των ζώων και την καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής

- Η Ελλάδα, στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 προβλέπει δέκα (10) Οικολογικά Προγράμματα, τα οποία αναλύονται σε περαιτέρω δράσεις και περιγράφουν πρακτικές που μπορούν να υιοθετήσουν οι γεωργοί και, πληρώνοντας τις προβλεπόμενες δεσμεύσεις, να ενισχύονται για αυτές

Θ. Βιβλιογραφία

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των

στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013

Lampkin, N., Stolze, M., Meredith, S., De Porras, M., Haller, L., & Mészáros, D. (2020). Using Eco-schemes in the new CAP: a guide for managing authorities. IFOAM EU, FIBL and IEEP, Brussels.